

Onderzoek Afstandsonderwijs op scholen en opleidingen

Inhoudsopgave

Handreiking Onderzoek Afstandsonderwijs

1. Inleiding (doel, intersectorale aanpak, fasering)
2. Werkinstructie fase I
 - 2.1 voorbereiding (instrumenten: aankondigingsbrief, analyseformat, gesprekken webex en gesprekspartners uitnodigen/mail-tekst)
 - 2.2 uitvoering (gespreksleidraden, lesobservaties)
 - 2.3 afronding (data-verzamelformulier)
3. Waar kun je terecht met vragen? (sectoraanspreekpunten en projectleiders)

Bijlagen: Instrumenten

- Bijlage 1. Dataverzamelformulier
- Bijlage 2. Gespreksleidraden
- Bijlage 3. Lesobservatieformulier
- Bijlage 4. Rooster onderzoek afstandsonderwijs
- Bijlage 5. Achtergrondinformatie:
- definitiebepaling gebruikte begrippen
 - wat weten we van ander onderzoek/literatuur
 - wettelijke onderbouwing

1. INLEIDING

Werkinstructie onderzoek Afstandsonderwijs

Dit is een werkinstructie voor iedereen die meewerkt aan het onderzoek Afstandsonderwijs in fase I (december 2020) op scholen en opleidingen. Deze instructie bevat het doel van het onderzoek, de opzet van het onderzoek en de werkinstructie (inclusief instrumenten).

Doel onderzoek Afstandsonderwijs

Het doel van het onderzoek Afstandsonderwijs is meer zicht te krijgen op de kwaliteit en kwaliteitsborging van het hybride- en afstandsonderwijs in deze COVID19-tijd. Met dit onderzoek willen we:

- a. in de SvHO 2021 rapporteren over de opgehaalde inzichten mbt de kwaliteit van het afstands- en hybride onderwijs en
- b. een eerste basis leggen voor werkwijze en een instrumentarium om de , kwaliteit van afstands- en hybride onderwijs te kunnen beoordelen binnen het geldende toezichtkader (2021).

Standaarden, juridische en wetenschappelijke analyse als basis

Bij het ontwerp van het onderzoek, baseren we ons op:

- ons eigen waarderingskader,
- een analyse van de wettelijke bepalingen en
- een wetenschappelijke studie naar kansen en bedreigingen van afstandsonderwijs.

Van de juridische analyse en de wetenschappelijke studie zijn aparte documenten beschikbaar.

Eenduidige werkwijze PO, VO, SO en MBO

De opzet en werkinstructie zijn intersectoraal, dat wil zeggen gelijk voor de sectoren PO, VO, SO en MBO. Waar er sectorale specificaties zijn, staan deze in een kader.

In dit document gebruiken we voor de leesbaarheid enkele eenduidige termen. Waar in dit document over **scholen** wordt gesproken, bedoelen we ook afdelingen en opleidingen (in het mbo en HO). Hetzelfde geldt voor **leerlingen**, daarmee bedoelen we ook studenten (in het mbo en HO). En bij **leraren** bedoelen we ook docenten.

Eerste fase

Het project Afstandsonderwijs kent drie fasen met een verschillende doelstelling en tijdpad, waarvan de eerste fase loopt in december 2020. Deze eerste fase is een verkennend onderzoek. We gaan de instrumenten uittesten, krijgen een eerste zicht op de kwaliteit en kwaliteitsborging van het afstandsonderwijs en leggen de basis voor een meer structurele inbedding van de werkwijze in het reguliere toezicht.

Wat gaan we waarom doen?

In december 2020 voeren we in PO, VO, SO en MBO een eerste reeks verkennende onderzoeken uit. Het gaat om 10 tot 20 onderzoeken per sector. Deze onderzoeken hebben als doel om:

1. Een werkwijze uit te testen waarmee we inzicht krijgen in de kwaliteit van het afstandsonderwijs op scholen en instellingen.
2. Eerste informatie op te halen over de kwaliteit van het onderwijs op afstand en de kwaliteitsborging op het afstandsonderwijs (door scholen en besturen).

Wat moeten de onderzoeken Afstandsonderwijs opleveren?

De bevindingen van de onderzoeken Afstandsonderwijs Fase 1 worden gebruikt voor de Staat van het Onderwijs 2021. Daarnaast zullen we de instrumenten die we gebruiken evalueren en door te ontwikkelen tot instrumenten die we in de volgende fase van het onderzoek zullen gebruiken:

- Een beeld van de ontwikkeling van hybride onderwijs.
- Een instrument om de ervaringen van de leerlingen in kaart te brengen (middels bevraging, enquête, meelopen).
- Een instrument om de kwaliteit van het didactisch handelen bij afstandsonderwijs te kunnen beoordelen (onder andere lesobservatie).
- Een instrument om via schoolbezoeken de kwaliteit(sborging) van het afstandsonderwijs in kaart te brengen en te beoordelen.
- Een instrument om vast te kunnen stellen of besturen in control zijn waar het gaat om de kwaliteit van de digitale lessen.

Er is **geen sprake van beoordeling**, het onderzoek is moet vooral een beeld opleveren en is voor de school/opleiding stimulerend. Voor de verzameling van data wordt een digitaal invulformulier gebruikt.

2. OPZET ONDERZOEK AFSTANDSONDERWIJS EN WERKINSTRUCTIE

2a. Onderzoeksvragen en opzet

Onderzoeksvraag 1: Hoe wordt afstands- en hybride onderwijs aangeboden?

We brengen in kaart hoe afstands- en hybride onderwijs wordt aangeboden. We bevragen hiervoor de school wat het doel is, welke kwaliteitscriteria de school/het bestuur heeft geformuleerd, welke vormen gehanteerd worden en hoe het ingericht/georganiseerd is. We standaardiseren de verzamelde informatie (verzamelformulier).

Onderzoeksvraag 2: Wat is de kwaliteit van het afstandsonderwijs en hybride onderwijs?

De kwaliteit van het afstands- en hybride onderwijs onderzoeken we aan de hand van een aantal relevante standaarden uit ons onderzoekskader 2017. We doen dit door mee te kijken met digitale lessen of andere onderdelen van het onderwijs (lesobservaties). Daarnaast vragen we de leerlingen en leraren over hoe zij de kwaliteit van het afstandsonderwijs ervaren. De resultaten worden gestandaardiseerd vastgelegd (verzamelformulier).

Onderzoeksvraag 3. Hoe borgen de school en het bestuur op hun eigen niveau de kwaliteit van afstandsonderwijs?

We onderzoeken hoe de school de kwaliteit van het afstandsonderwijs en het hybride onderwijs borgt. Dit doen we door een eerste en tweede gesprek met de directeur/schoolleider en een gesprek met leraren en gebruiken de informatie uit documenten en andere gesprekken daarbij. Uiteindelijk voeren we een gesprek met het bestuur over de kwaliteitszorg voor afstands- en hybride onderwijs op bestuursniveau. Voor zowel school- als bestuursniveau hanteren we een aantal standaard items aan de hand van ons onderzoekskader 2017 (verzamelformulier).

2b. Stap 1. Voorbereiding

- A. Er komt een aankondiging met een standaardbrief (nog in ontwikkeling). In de brief:
- geven we het doel en onze werkwijze aan.
 - vragen we het weekrooster van de onderzoekswEEK op en vragen de school/opleiding aan te geven welke lessen digitaal verzorgd worden en een lijst van aanwezige leraren.
 - vragen we informatie op over doel, vormen van en inrichting/organisatie van afstands- en hybride onderwijs op school en eventueel bestuursniveau.
- B. Uit het weekrooster kiezen we de digitale lessen die we willen volgen, welke leraren we willen bespreken en stellen daarmee een onderzoeksrooster op. Dit mailen we aan de school.
- Welke applicatie gebruiken zij en hoe zorgen zij dat wij mee kunnen kijken?
 - We vragen de school ook om de leraren en leerlingen op de hoogte te brengen.
 - We maken afspraken over de selectie van leraren en leerlingen.
- C. Na deze mail hebben we nog contact¹ met de school met betrekking tot de voorbereiding en invulling van het onderzoek.

Bureau-onderzoek:

We analyseren voorafgaand aan ons onderzoek:

- wat de school/opleiding op hun website zegt over afstandsonderwijs;
- of de school/opleiding voorkomt in onze registratie van ons meldpunt;
- of er over de school/opleiding signalen zijn binnengekomen of de kwaliteit van het afstandsonderwijs;
- de informatie die de school ons vooraf heeft kunnen geven over hun toepassing (doel/vormen en inrichting/organisatie) van afstands- of hybride onderwijs.

¹ Doe dat ruim vooraf zodat de technische kant van de zaak tijd heeft om ingevuld te worden.

2c. Stap 2. Uitvoering onderzoek Afstandsonderwijs

Het onderzoek gebeurt vanwege COVID19 geheel online.

We gebruiken de volgende (toezicht)activiteiten:

Onderzoeksdag

1. Eerste gesprek schoolleider/directeur (1 uur)
We starten met een gesprek met de schoolleider/directeur, met als doel in kaart te brengen hoe het afstandsonderwijs is ingericht, wat de schoolleider/directeur van de kwaliteit vindt en hoe hij/zij de kwaliteit borgt. De eerder verkregen informatie is basis voor dit gesprek.
2. Lesobservaties digitale lessen (30 minuten per les):
We observeren de kwaliteit van drie digitale lessen. Hiervoor volgen we of het (digitale) onderwijs van een groep leerlingen (een klas, werkgroep) of een aantal lessen van verschillende groepen². Aan de hand van een lesobservatieformulier beoordelen we het didactisch handelen.
3. Leerlingengesprek (3 x 20 minuten per gesprek):
We vragen van elke geobserveerde les drie leerlingen of ze via facetime of whatsapp een gesprek willen voeren over die les.
4. Gesprek leraren (3 x 20 minuten per gesprek):
Met leraren van de geobserveerde lessen spreken we over hun ervaringen over afstandsonderwijs. We hanteren hiervoor de gespreksleidraad leraren./agendapunten:
5. Tweede gesprek schoolleider/directeur (20 minuten):
Dit gesprek gebruiken we om eventuele vragen die tijdens het onderzoek zijn gerezen, te bespreken. Tevens kan tijdens het gesprek wat beelden over het onderzoek worden terug gegeven.
6. Gesprek met bestuur (kan op andere dag, in ieder geval na schoolbezoek)
Dit gesprek gebruiken we om het bestuur te bevragen over de eigen kwaliteitsborging op afstands- en hybride onderwijs. De gegevens uit het schoolonderzoek gebruiken we als referentie.

De gesprekken in deze volgorde hoeven niet op dezelfde dag plaats te vinden, kan ook verspreid worden binnen een korte termijn, indien dat zo uitkomt of de voorkeur heeft.

BESPREEKPUNT: IS HET HANDIG TE STARTEN BIJ HET BESTUUR EN IN DE WEEK EROP HET ONDERZOEK OP DE SCHOOL/OPLEIDING UIT TE VOEREN?

2d. Afronding en verwerking

Na afloop van het onderzoek registeren we de bevindingen in het digitale dataverzamelformulier en lesobservatieformulier (zie bijlage 1 en 3).

Er wordt geen rapport voor de school opgesteld.

² Afhankelijk van de situatie en mogelijkheden.

Bijlage 1 Dataverzamelformulier

A. Aanbod afstands- en/of hybride onderwijs

A1. Afstandsleren algemeen

Vraag	Ja	Nee	Nadere omschrijving
Zijn er uitgewerkte werkvormen gedefinieerd voor afstandsonderwijs? Welke zijn dat?			
Hoe is het afstandsonderwijs ingericht/georganiseerd?			
Is een (gewenste) verhouding tussen fysiek en afstands- en/of hybride onderwijs gedefinieerd?			
Indien ja, welke doelen denkt de school te bereiken met hybride onderwijs?			

A2. Hybride onderwijs algemeen

Vraag	Ja	Nee	Toelichting
Is er in het najaar sprake van een vorm van hybride onderwijs?			
Is de school van plan hybride onderwijs permanent aan te bieden?			
Indien ja, welke doelen denkt de school te bereiken met hybride onderwijs?			

B. Kwaliteit afstands- en/of hybride onderwijs

B1. Aanbod/onderwijsprogramma (OP1)

Vraag	Ja	Nee	Toelichting
Welke keuzes heeft het team gemaakt ten aanzien van invulling van het aanbod/programma?			
Kan het aanbod van afstandsonderwijs in voldoende mate voorzien in de kerndoelen (inclusief referentieniveaus)?			
Kan het aanbod afstandsonderwijs in voldoende mate voorzien in de individuele leerbehoeften en het niveau van leerlingen?			
Zijn leerlingen met afstandsonderwijs nu op hetzelfde niveau als ze zouden zijn met (normaal) fysiek onderwijs?			

B2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)

Vraag	Ja	Nee	Toelichting inspecteur	Wat zeggen leerlingen	Wat zeggen leraren	Wat zag je in de les
Heeft de school bij afstandsonderwijs voldoende systematisch zicht op het niveau van de kennis en vaardigheden van de leerlingen?						
Is het mogelijk om in voldoende mate dit niveau analyseren in relatie tot de						

verwachte ontwikkeling?						
Heeft de leraar aan (groepen) leerlingen ook in voldoende mate extra begeleiding kunnen geven om het onderwijsprogramma beter te doorlopen?						
Heeft de school de extra ondersteuning aan betreffende leerlingen conform het ondersteuningsprofiel kunnen bieden? (OP4)						

B3. Didactisch handelen (OP3)

Vragen	Ja	Nee	Toelichting			
Zijn de leraren in staat ervoor te zorgen dat de lessen passen bij het niveau van de leerlingen?						
Zorgen de leraren met het afstandsonderwijs voor een leerklimaat waarin leerlingen betrokken zijn.						
De leraren kunnen met afstandsonderwijs voor zowel uitdaging als ondersteuning zorgen.						

B4. Beroepspraktijkvorming OP7 (mbo)

Vraag	Ja	Nee	Toelichting
Kan de student voldoende praktijkvorming volgen?			
Welke afspraken zijn er gemaakt met bpv-bedrijf over de vorm waarin bpv plaatsvindt.			
Wordt het beroepenveld betrokken bij de dilemma's, oplossingen en wijzigingen?			
Is het mogelijk om (bepaalde) activiteiten digitaal en/ of op afstand uit te voeren?			
Op welke wijze zijn eventueel alternatieven voorhanden die passend zijn qua: <ul style="list-style-type: none"> aard en het niveau van de opleiding. ontwikkeling en wensen van de student. 			
Wordt de student passend begeleid door het bpv-bedrijf?			
Kan dit digitaal e/o op afstand worden ingevuld?			

C. Kwaliteitsborging

C1. Door de school (KA1 – KA3)

Vraag	Ja	Nee	Toelichting	Wat zeggen leraren	Wat zeggen leerlingen
Heeft de school een visie op afstands- en hybride onderwijs?					
Heeft de schoolleiding voldoende zicht op de kwaliteit van het afstands- en/of hybride onderwijs?					
Heeft de schoolleiding zicht op het welbevinden van leraren en de werkdruk?					
Heeft de schoolleiding zicht op het welbevinden van leerlingen en de (sociale) veiligheid?					
Welke doelen heeft de school met afstands- en/of hybride onderwijs?					
Zijn er (rand)voorwaarden gedefinieerd voor het afstands- en/of hybride onderwijs?					
Is het aanbod in afstands- en/of hybride onderwijs binnen het totaal van het aanbod gereguleerd.					
Hebben de leraren scholing ontvangen om afstands- en/of hybride onderwijs te ontwerpen?					
Hebben de leraren scholing ontvangen om afstands- en/of hybride onderwijs te verzorgen?					
Is de kwaliteit van het afstands- en/of hybride onderwijs tot nu toe (inclusief voorjaar) geëvalueerd?					
Zijn leerlingen bij de evaluatie van het afstands- en/of hybride onderwijs betrokken geweest?					
Zijn leraren bij de evaluatie betrokken van het afstands- en/of hybride onderwijs geweest?					
Hebben evaluaties tot aanpassingen van het afstands- en/of hybride onderwijs geleid?					
Is over de resultaten van afstands- en/of hybride onderwijs met belanghebbenden gecommuniceerd?					

C2. Door het bestuur (KA1 – KA3)

Vraag	Ja	Nee	Toelichting
Heeft het bestuur een visie op afstands- en hybride onderwijs?			
Heeft het bestuur zicht op de ontwikkelingen van afstands- en hybride onderwijs binnen de verschillende scholen?			
Heeft het bestuur zelf doelen gesteld voor afstands- en hybride onderwijs binnen de scholen?			
Bewaakt en bevordert het bestuur nu en in de toekomst de kwaliteit van het afstands- en hybride onderwijs?			

Worden scholen door het bestuur gefaciliteerd voor de ontwikkeling en uitvoering van afstands- en hybride onderwijs?			
Hebben evaluaties tot aanpassingen van het afstands- en hybride onderwijs geleid?			
Tegen welke dilemma's loopt het bestuur aan?			
Ziet het bestuur kansen/bedreigingen in het kader van afstands- en hybride onderwijs?			
In hoeverre communiceert het bestuur met belanghebbenden (intern en extern) over de kwaliteit van het afstands- en hybride onderwijs?			

Bijlage 2 Gespreksleidraden

Ieder gesprek begint met uitleg van het doel en de werkwijze van het onderzoek. Tevens wordt in ieder gesprek aangegeven dat we in dit onderzoek informatie verzamelen en niet oordelen.

Verder wordt in ieder gesprek de online regels gespreksvoering besproken (suggesties: als je niet spreekt doe je je microfoon uit, hand opsteken, of stemmen met groene en rode formulieren o.i.d.)

Onderwerpen eerste gesprek schoolleiding

De onderwerpen A en B.

Onderwerpen gesprek leerlingen

De onderwerpen B met uitstapjes naar A en C1.

Onderwerpen gesprek leraren

De onderwerpen B met uitstapjes naar A en C1

Onderwerpen eerste gesprek schoolleiding

Terug naar A en B met ervaringen uit observaties en gesprekken.
C (hoe stuurt het bestuur).

Onderwerpen gesprek bestuur

C2 met uitstapjes naar C1 (gebruik ook voorbeelden uit eerdere gesprekken voor toetsing.
[CHECK MET GESPREKLEIDRAAD ONTWIKKELD DOOR TEAM ██████████]

Bijlage 3: lesobservatie afstandsonderwijs 2020

Brin-nr.+ vest.-nr.		School/Instelling:	Datum:
Niveau/leerjaar/groep			Inspecteur
Vak	Soort les: geheel digitaal / hybride	Leraar: op locatie / thuis	

	Wat zie je in de les?	Aantekeningen inspecteur	-- / - / -+ / + / ++ / ntb
Gestructureerde leeractiviteit	lesdoel is benoemd/duidelijk		
	samenhang van opdrachten en lessenserie (in groter geheel, met opdrachten)		
	opbouw/structuur digitale les		
	Rust/er zijn afspraken gemaakt over interactie en deze afspraken worden nageleefd		
	Wat zie je in de les?	Aantekeningen inspecteur	-- / - / -+ / + / ++ / ntb
Duidelijke uitleg (indien aanwezig)	De leraar legt duidelijk uit		
	Niveau en tempo past bij leerlingen/studenten		
	Leraar gebruikt verschillende vormen om de uitleg duidelijk te maken		
	Leraar checkt actief of leerlingen lesstof begrepen hebben		
	Docent anticipeert op leerlingen die meer of minder uitleg nodig hebben	1.	2.
	Wat zie je in de les?	Aantekeningen inspecteur	-- / - / -+ / + / ++ / ntb
Actieve en betrokken leerlingen/studenten	Leerlingen/studenten zijn actief betrokken		
	Leraar stimuleert tot nadenken		
	Er zijn interacties tussen leraar en leerlingen		
	Er is een sprake van een veilig pedagogisch klimaat		
	De leraar gebruikt verschillende werkvormen	3.	4.
	Leerlingen weten wat ze (anders/beter) moeten doen om verder te komen	5.	6.
	Wat zie je in de les?	Aantekeningen inspecteur	-- / - / -+ / + / ++ / ntb
Zelfstandig werken (indien aanwezig)	Leerlingen werken deels zelfstandig		
	De opdracht heeft een duidelijke relatie met het leerstofaanbod		
	Leerlingen krijgen feedback op hun opdracht		
	Bij de praktijkopdracht wordt een link gelegd met de theorie		

	Wat zie je in de les?	Aantekeningen inspecteur	-- / - / -+ / + / ++ / ntb
Veiligheid	De leraar zorgt voor een veilig leerklimaat (grijpt in wanneer dat nodig is)		
	Er zijn afspraken over gedragsregels tijdens de digitale les		
	De leraar heeft zicht op alle leerlingen		

BIJLAGE 4. Rooster onderzoek afstandsonderwijs

Wat	Wanneer	Wie	Instrumenten
Telefonische aankondiging bij bestuur en vervolgens school	Week 1	inspecteur	Inhoud aankondigingsbrief
Formele aankondigen onderzoek en informeren onderzoeksrooster	Week 1	Medewerker toezicht	Aankondigingsbrief
Ontvangst opgevraagde documenten	Week 1	Medewerker toezicht	Checklist documenten
Uitzoeken te observeren lessen en docenten	Week 1	inspecteur	Onderzoeksrooster op maat invullen (namen en lessen)
Contact met bestuur en school over concrete invulling en planning	Week 2	Onderzoeksleider/medewerker toezicht	- onderzoeksrooster
Plannen gesprekken en versturen uitnodigingen (bestuur en schoolleiding)	Week 2	inspecteur	- Mailtekst voor uitnodiging gesprekken - Webex instructie
Data-verzamelformulier voorbereiden	Week 2	inspecteur	dataverzamelformulier
Analyse documenten	Week 2	Inspecteur Medewerker toezicht	- Schooldocumenten - Website school - Signalenbox
Uitvoering onderzoek	Week 3	Inspecteur	- Dataverzamelformulier - Lesobservatieformulier - Gespreksleidraden
Vastlegging in dataverzamelformulier	Week 3	Inspecteur	- Dataverzamelformulier
Inleveren dataverzamelformulier Archivering documenten in Proza	Week 4	Medewerkers toezicht	-

BIJLAGE 5. Achtergrond informatie en begrippenkader

Definities

Afstandsonderwijs	Onderwijs dat door leerlingen op afstand wordt gevolgd. Leerlingen bevinden zich niet fysiek op school/instelling. 2 vormen van afstandsonderwijs: <ol style="list-style-type: none"> 1. Fysiek lespakket (afgehaald op/opgestuurd door school); 2. Digitaal/online les(materiaal) via een online leeromgeving (bijv. Google-Classroom, G-Suite for Education, MS Teams Magister, ELO, Learnbeat, Yurils, YouTube) <ol style="list-style-type: none"> a. Online les van een leraar (videostreamen) b. Online lesopdrachten voor zelfstandig werken
Digitaal onderwijs	Digitaal/online les(materiaal), zowel te gebruiken in een fysieke schoolomgeving als op afstand.
Digitaal leermateriaal	Aanbod dat digitaal/online beschikbaar is voor leerlingen (bijv. Muiswerk).
Digitale leermiddelen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hardware = apparatuur, waarmee het onderwijs digitaal wordt ondersteund of vorm krijgt, bijv. digibord, iPad/tablet, laptop. 2. Platformen = online omgeving (G Suite for Education, Hangouts groepen, MS Teams) 3. Content = inhoud, lesopdrachten <p>De leermiddelen maken interactief, multimediaal en adaptief onderwijs mogelijk.</p>
Hybride onderwijs	Mix tussen fysiek en online onderwijs

Hybride onderwijs wordt op diverse manieren gebruikt. Het gaat altijd om een mengvorm van onderwijs dat wel en niet op school wordt verzorgd. In het mbo wordt dit gebruikt voor de combinatie van fysiek onderwijs en leren in de beroepspraktijk, maar ook wordt de term gebruikt voor de mengvorm van fysiek onderwijs en afstandsonderwijs. Zeker in de COVID-periode wordt de laatste invulling van hybride onderwijs gebruikt en zo hanteren wij het ook in dit onderzoek. Binnen het afstandsonderwijs is er nog onderscheid tussen de synchrone en asynchrone vorm.

Hoofdpijnen uit literatuurstudie en onderzoeken

Er is de afgelopen maanden veel onderzoek naar kansen en bedreiging van afstandsonderwijs gedaan. Onderzoekers van onze Academische Werkplaats Onderwijskwaliteit hebben hier een studie van gemaakt. Deze informatie hebben we gebruikt bij de keuzes voor de inrichting van het onderzoek en voor de instrumenten. Voor betrokken inspecteurs en analisten bij dit onderzoek is het daarom belangrijk om de onderstaande hoofdpijnen te kennen:

- a. Kernelementen van goed afstandsonderwijs:
 - Goede leraren/goede didactiek
 - Leerlingen moeten toegang hebben tot de technologische toepassingen
 - Er moet interactie zijn tussen leerlingen en tussen leraren en leerlingen
 - Leerlingen moeten zelfstandig kunnen werken
 - Er moeten keuzes in de lesinhoud/leerstof zijn die passen bij de ontwikkeling van leerlingen
- b. Kernelementen voor een goede organisatie (en kwaliteitszorg) van afstandsonderwijs:
 - Er is een duidelijke focus/er zijn keuzes gemaakt in wat wel en wat niet wordt gedaan/aangeboden
 - Docenten worden ondersteund om afstandsonderwijs vorm te geven en daarin de kwaliteit te verbeteren/behouden
 - De school bewaakt het welbevinden van leerlingen en leraren
- c. Risico's voor leerlingen bij afstandsonderwijs:

- Leerachterstanden
 - Beperkt welbevinden
 - Verminderde deelname/verminderde actieve betrokkenheid en motivatie
- d. Risico's voor scholen bij afstandsonderwijs:
- Gebrekkige continuïteit van het onderwijs
 - Hoge werkdruk en gevoel van onveiligheid bij leraren
 - Suboptimale uitvoering/kwaliteitsverlies met name bij praktijkvakken, stages en toetsing.